

Hlavní nedostatky zjišťované v rámci kontrolní činnosti:

1. Posuzování rizika podvodu

Při kontrolách je auditorům nejčastěji vytýkáno nedostatečné provádění nebo dokumentování postupu auditora při posuzování rizika vzniku podvodu, obcházení vnitřních kontrol vedením společnosti a s tím spojeného rizika významného (materiálního) zkreslení účetní závěrky (včetně reakce auditora na tato rizika) ad ISA 240. Tato oblast nebyla v mnoha případech ani zohledněna v prohlášení vedení společnosti (ISA 580).

2. Nedostatečná dokumentace o auditu

Velmi často je také zjišťováno neplnění požadavků z auditorského standardu ISA 230. Tento standard klade důraz na vypracování dostatečných a přiměřených záznamů o skutečnostech, které tvoří východisko zprávy auditora, včetně důkazů o tom, že audit byl naplánován a proveden v souladu s relevantními standardy ISA a příslušnými požadavky právních předpisů. Pokud má auditor v podstatném dokumentaci nedostatečnou, navrhuje Dozorčí komise kárné řízení. V případě chybějící a nedostatečné dokumentace jsou ve zprávě z kontroly kvality detekovány nedostatky, jejichž odstranění je obvykle kontrolováno při následné kontrole do 24 měsíců.

3. Řízení kvality dle ISQC 1, postupy při řízení kvality u auditů účetních závěrek dle ISA 220

U provedených kontrol kvality nebylo také patřičně dokumentováno posuzování rizika zakázky; v řadě případů nebyl systém řízení kvality ani teoreticky nastaven (kontrola kvality neměla mnohdy možnost vyhodnotit zásady a adekvátní implementaci postupů systému řízení kvality, neboť dokument nebyl ani navržen). Dalším frekventovaným nedostatkem této oblasti je také skutečnost, že zavedené zásady a postupy nejsou v praxi v patřičném rozsahu realizovány.

Absence zavedení systému kontroly kvality je markantnější u auditorů-fyzických osob. U auditorských společností, které nejsou tvořeny jedním auditorem (vlastníkem) jsou směrnice popisující systém kontroly zpracovány podstatně častěji. Kontrola bývá v těchto společnostech prováděna pomocí vlastního zaměstnance- auditora či jiným auditorem ze sítě“.

4. Sjednávání podmínek auditních zakázek

Přestože v této oblasti došlo k určitému zlepšení (ISA 210), např. pokud jde o uvádění odkazů na mezinárodní auditorské standardy, přetrvávají nedostatky v uzavíraných smlouvách, kdy v není dostatečně přesně definován zejména rozsah a právní rámec prováděné služby; přetrvává také používání nevhodného typu smluv (mandátní smlouva).

5. Porozumění činnosti účetní jednotky a vnitřního kontrolního prostředí účetní jednotky

Často i jako důsledek výše uvedeného nedostatku a mnohdy se zdůvodněním dlouholeté znalosti účetní jednotky, auditor ve spise nedokumentuje porozumění činnosti účetního systému a vnitřního kontrolního

prostředí auditované účetní jednotky. Z velké části kontrolovaných spisů nebylo možno posoudit proces posuzování a vyhodnocení rizik výskytu významné nesprávnosti (**ISA 315**). Rozsah poznatků (pokud vůbec byl alespoň částečně zaznamenán) neumožňoval mnohdy pochopit, jaká byla identifikována a vyhodnocena rizika a jaké adekvátní auditorské postupy naplánovány. Oblast vnitřního kontrolního systému a odpovědnost vedení společnosti za jejich efektivní nastavení nebyla zakotvena ani v prohlášení vedení společnosti (**ISA 580**).

6. Hladina významnosti

V menší míře je zjišťováno, že by auditor ve spise neurčil hladinu významnosti (materialitu). Nicméně v mnoha případech není jasné, jak auditor s touto hladinou pracoval a zda nebylo zapotřebí pro určité skupiny transakcí, zůstatky účtů (nebo zveřejněné údaje) stanovit materialitu nižší. Ve spisech auditora nebyla většinou dokumentována provázanost stanovené hladiny významnosti na výběry vzorků pro testování. Většinou nebyly uváděny jak závěry jednotlivých testů, tak vyhodnocení případného dopadu na účetní závěrku. (**ISA 320**). Nesprávnosti zjištěné na vzorku transakcí nebo zůstatků nebyly posuzovány z hlediska vlivu na celou populaci (extrapolovány) (**ISA 530**).

7. Stanovení strategie auditu a plán auditu

V mnoha případech není stanovena jak celková strategie auditu, tak ani detailnější plán auditu (**ISA 300**). Pokud je plán auditu vypracován, nese poměrně často známky formálního přístupu, což m.j. znamená, že provedené postupy nejsou dokumentovány tak, aby je bylo možno přiřadit k jednotlivým naplánovaným (a standardy požadovaným) procedurám. Chybí tak provázanost plánu a vlastní dokumentace o provedených procedurách.

8. Využívání informací zpracovaných informačním systémem (IS) účetní jednotky

Auditoři nedokladují provedení auditorských postupů, kterými by ověřovali správnost a úplnost těchto informací IS, které auditor využívá k získání důkazních informací k prováděným auditorským postupům (**ISA 530, ISA 500**).

9. Pokrytí všech tvrzení

Naplánované a provedené postupy a dokumentace nedostatečně pokrývají tvrzení ohledně transakcí a zůstatků účtů, především úplnost a zaúčtování do správného období. Mnohdy není ze spisu doložitelné, zda a jak auditor podroboval důkazní informace obdržené od účetní jednotky vlastnímu zkoumání a hodnocení (**ISA 500, ISA 501 a ISA 540**). Velmi povrchně jsou z hlediska dostatečnosti a vhodnosti dokumentovány důkazní informace v případech, kdy zásoby jsou - z pohledu účetní závěrky - materiální. Auditor není mnohdy schopen ani doložit, že se účastnil fyzických inventur a jaké potřebné postupy a procedury provedl (**ISA 501**).

10. Přihlížení k právním předpisům při auditu

Absence procedur souvisejících s povinností auditora přihlídnout k právním předpisům dokládá poměrně výrazné podceňování významu procedur ukládaných standardem **ISA 250**.

11. Zvažované skutečnosti týkající se ÚJ využívající služeb servisní organizace

I když prozatím nejsou alarmující nedostatky zjišťované v této oblasti, nabývá v poslední době u auditovaných klientů na významu nově využívaný fenomén spočívající ve využívání služeb servisní organizace. V takových případech pak auditorovi vzniká dle požadavku ISA 402 řada dalších povinností, jež souvisí se seznámením se s povahou a významem služeb poskytovaných servisní organizací a s jejím dopadem na část vnitřního kontrolního systému uživatelské účetní jednotky.

12. Sestavení účetní závěrky a ověřování výroční zprávy

Spisy auditora ve velké míře nedokládají, jak auditor pracoval s informacemi uvedenými v samotné účetní závěrce, zda zkoumal její návaznost na údaje v hlavní knize a zda a jak posuzoval správnost a úplnost informací uvedených v příloze účetní závěrky (ISA 500). Není dokumentován proces ověření údajů ve výroční zprávě a zprávě o vztazích a jejich návaznost na účetní závěrku. Nelze tak prokázat provedení tohoto ověření.

13. Zevšeobecnění hlavních nedostatků, způsobujících podání návrhu DK na zahájení kárného řízení dle §26 ZoA

Důvody pro podání návrhu DK na zahájení kárného řízení lze stručně rozdělit do následujících skupin:

- Nedostatečná dokumentace provedení auditu auditorským spisem a nedostatečně provedený audit k tomu, aby audit mohl vydat zprávu auditora ad ISA 230.2, resp. ISA 700.62. (Pozn. Tyto články citovaných standardů v obměnách říkají, že auditor nemůže označit ve zprávě auditora audit za provedený v souladu s ISA, pokud nepostupoval v souladu se všemi standardy, které jsou pro daný audit relevantní).
- Neumožnění provedení kontroly kvality – neposkytnutí potřebné součinnosti dle Dozorčího řádu

Níže uvedený přehled vykazující procentuální vyjádření nejčastěji zjišťovaných nedostatků dle jednotlivých sledovaných cílů, (zejm. ISA), je k dispozici pouze RVDA Tento přehled obsahuje detailní informace o nedostacích z provedených kontrol, které nejsou zveřejňovány. Jeho obsah je proto nutné považovat za **důvěrný**.

Nedostatek	související ISA	%
Sjednávání podmínek auditních zakázek	210	57,7
Nedostatečná dokumentace o auditu	230	62,1
	240	74,2
Posuzování rizika podvodu	580	46,8
Přihlížení k právním předpisům při auditu	250	44,0
Porozumění činnosti účetní jednotky a vnitřního kontrolního prostředí účetní jednotky a vyhodnocení rizik zakázky	315	49,6
Stanovení strategie auditu a plán auditu	300	42,3
Stanovení hladiny významnosti a její aplikace v rámci auditu	320	43,5
Reakce na vyhodnocená rizika	330	44,4
Důkazní informace - -specifické aspekty	501	56,9
Externí confirmace	505	46,4
Výběr vzorků a provedení auditorských postupů	530	56,0
Události po datu účetní závěrky	560	31,9
Formulace výroku a zprávy auditora k účetní závěrce	700	39,1
Formulace výroku a zprávy auditora k výroční zprávě	720	31,5
Řízení kvality dle ISQC 1	ISQC 1	71,8